

Udlændinge- og Integrationsministeriet
Indfødsret
Slotholmsgade 10
1216 København K

Att. adp2@uim.dk og nhl@uim.dk

12. nov. 2019

Høringssvar angående forslag til Lov om ændring af lov om dansk indfødsret (Ændring af reglerne for fremmedkriegeres børns erhvervelse af statsborgerskab, vandelskrav for bipersoner, fortabelse af dansk indfødsret m.v.)

Med lovforslaget foreslås bl.a. at børn født i et område, hvor der er ulovligt at indrejse eller opholde sig, ikke erhverver dansk indfødsret ved fødslen efter en forælder, medmindre forælderen har en særlig tilladelse til at indrejse eller opholde sig i området. Med dette høringssvar forholder Røde Kors sig udelukkende til den del af lovforslaget, der omhandler situationer, der er relateret til væbnet konflikt.

Røde Kors anerkender, at Danmark er både berettiget og forpligtet, til at beskytte sine borgere mod terrorhandlinger og andre voldelige forbrydelser. Myndighederne har en bred vifte af foranstaltninger, der kan tages i anvendelse i den forbindelse. Røde Kors forholder sig dog overordnet kritisk til, at nyfødte børn med de foreslåede ændringer, vil blive frataget rettigheden til statsborgerskab på baggrund af lovovertrædelser, en forælder har begået. Med lovændringen fratages for en afgrænset gruppe, der ingen handlinger har foretaget, de rettigheder, der indeholdes i statsborgerskabet.

Begrænse statsløshed

Danmarks forpligtelse til at begrænse statsløshed er en del af den internationale sædvaneret, og den Europæiske Konvention om Statsborgerret fastslår, at statsløshed skal undgås, og at ingen skal fratages sin statsborgerret på et vilkårligt grundlag (yderligere kommentarer om vilkårlighed i afsnit om de berørte børns rettigheder).

Røde Kors er desuden bekymret for, at Danmark ikke kan leve op til forpligtelserne i art. 4.1 i Konventionen om begrænsning af statsløshed. Desuden savnes der i bemærkningerne til lovforslaget yderligere klarhed om begrænsning af statsløshed, ikke mindst om de praktiske implikationer.

Statens jurisdiktion jf. menneskerettighederne

I væbnet konflikt pålægger den humanitære folkeret konfliktens parter særlige forpligtelser, mens menneskerettigheder fortsat gælder. Børnekonventionen, såvel som andre menneskeretlige instrumenter, som Danmark har tilsluttet sig, indeholder en række relevante bestemmelser, hvad angår barnets tarv, ikke-diskrimination, retten til familieliv, osv. I henhold til Børnekonventionen skal Danmark respektere og sikre de rettigheder, der er fastsat i konventionen for ethvert barn indenfor Danmarks jurisdiktion (Børnekonventionen, art. 2).

De foreslåede regler om ikke at erhverve dansk indfødsret ved fødslen, omhandler børn, der befinder sig udenfor dansk territorium. Meget af den retspraksis der angår ekstra-territorial jurisdiktion – herunder i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol – har fokuseret på handlinger udført i udlandet, det vil sige ekstra-territoriale handlinger. Den med lovforslaget foreslåede ændring er derfor af en anden karakter, da selve lovgivningen og dermed handlingen udføres i Danmark med virkning for personer, der befinder sig i udlandet. Relevant retspraksis taler for, at det ikke blot er handlingen, men også effekten af en handling, der kan udløse en stats forpligtelse i henhold til de tidligere omtalte menneskeretlige instrumenter. For eksempel har den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fastslået, at hvor myndighedernes handling i *stat A* har en effekt, selvom det er udenfor *stat A*'s territorium, træder statens forpligtelser i kraft (ECtHR, Kovacic et al. v Slovenia, 9. oktober 2003). Desuden har Den Interamerikanske Menneskerettighedsdomstol for nylig (i en rådgivende udtalelse som ikke er bindende for Danmark) anført, at staten i oprindelseslandet er juridisk ansvarlig, når den udøver effektiv kontrol med de handlinger, der forårsager en overtrædelse af menneskerettighederne (Inter-American Court of Human Rights, Advisory Opinion on the Environment and Human Rights, november 2017).

I forhold til den foreslåede lovændring, er virkningen endnu mere direkte, da effekten af ikke at erhverve indfødsret (for barnet der opholder sig udenfor Danmark) kommer til udtryk, hvis barnet interagerer med den danske stat eller forsøger at komme til Danmark (i modsætning til sager der omhandler personer, der er udsat for menneskerettighedskrænkelser udenfor Danmark). Det anføres derfor, at der er begrundet anledning til, at Danmarks forpligtelser under Børnekonventionen, den Europæiske Menneskerettighedskonvention og andre internationale menneskerettighedsinstrumenter vil være gældende. Selv hvis det ikke kan betragtes som en forpligtelse i streng juridisk forstand, bør Danmark anvende Børnekonventionens standarder i sin myndighedsudøvelse.

De berørte børns menneskerettigheder

Røde Kors mener på ovenstående baggrund, at der i den foreslåede fremgangsmåde ikke i tilstrækkelig grad tages hensyn til barnets tarv. Ifølge Børnekonventionen skal hensynet til barnets tarv være det primære hensyn i alle domstols-, myndighedsudøvende og lovgivningsorganers foranstaltninger vedrørende børn (art. 3). Desuden skal staterne sikre, at børn beskyttes mod alle former for diskrimination eller straf på grund af barnets forældre, værges eller familiemedlemmers stilling, virksomhed, udtrykte anskuelser eller tro (art. 2).

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår bl.a., at regeringen ikke ønsker "(...) at børn, der fødes i de områder, hvor en terrororganisation er part i en væbnet konflikt, automatisk bliver danske statsborgere. Disse børn fødes af forældre, som har vendt Danmark og de danske værdier ryggen, og børnene vokser ikke op under forhold, hvor det kan forventes, at der bliver skabt en samhørighed med Danmark og de danske værdier". Af denne bemærkning fremgår, at intentionen om at afskrive børnene fra erhvervelse af statsborgerskab ikke tager hensynet til barnets tarv i betragtning, men i stedet refererer til, at børn vil vokse op fremmedgjorte fra Danmark og danske værdier. Der er her ingen henvisning til sikkerhed eller andre hensyn, der kunne tilsidesætte hensynet til barnets tarv.

Endvidere fremstår fratagelsen af retten til dansk indfødsret, i henhold til retten til at opnå statsborgerskab i Børnekonventionens art. 7, samt retten til ikke at blive udsat for vilkårlig indblanding i familieliv i henhold til art. 16, som en vilkårlig berøvelse af nationalitet. For ikke at blive betragtet som vilkårlig, skal enhver indblanding være rimelig i de givne omstændigheder. I betragtning af ovenstående henvisninger til bemærkningerne til lovforslaget, må der drages tvivl om rimeligheden af de foreslåede ændringer.

Slutteligt skal det påpeges, at forholdene i lejre som for eksempel Al Hol-lejren i det nordlige Syrien er blevet beskrevet som umenneskelige. Røde Kors appellerer derfor til, at Danmark i stedet tager ansvar for børn af egne borgere. På den baggrund mener Røde Kors, at vi med udgangspunkt i barnets tarv, bør få børn i sikkerhed, og at familier ikke bør adskilles, medmindre det er vurderet at

være modstridende med barnets tarv. En sådan vurdering om adskillelse af familien bør ikke foretages, førend barnet og dennes omsorgspersoner(er) befinder sig i sikre og trygge omgivelser.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ad h', likely representing Anders Ladekarl.

Anders Ladekarl,
Generalsekretær